

Vrnimo se zopet k Prešernovemu pentamtru. Razlagam si ga tako: »Lel je bil naš krmar, a ta naš krmar je bil drug Palinur.« Bog ljubezni je bil naš krmilar, a ta krmilar je bil nesrečen. Zaljubljenost je neko omamno in dremljivo sanjarstvo, kateremu se trezen pesnik ne vdajaj čez mero. Tako je, mislim, Čop učil našega Prešerna, češ, »altiora petamus«. Tu velja opomniti na to, kar uči Stritar, da je namreč Prešernova ljubezen samo poetiška fikcija. In če prav razumemo našo elegijo, je Prešernovi ljubezni, kakršna se nam razkriva v njega poezijah, slovstveni pravec dal njegov prijatelj in mentor Matija Čop; on je pokazal pravo pot v deželo duhov. —

(Konec prihodnjič.)

Nasvet o nedeljskih popoldanskih gledaliških predstavah. Intendanciji slovenskega gledališča se mnogokaj očita. Res ima težavno stališče, obilico dela in skrbi, zatorej je marsikako očitane vsaj preostro — a eno je vendar nje glavna napaka: slepa in gluha je za vsaki nasvet, smatra se za nezmotljivo in zato nima v čislu pregovora, da »več oči več vidi«, ter ne pomisli, da s tem ne izgubi nič veljave, ako prizna tudi drugim zanimanje in skrb ter razumnost za gledališke stvari. —

Lani sem v »Slov. Svetu« (št. 14) podal nasvet, ki se meni zdi ne samo primeren, temveč tudi lahko izvršljiv. Bil bi le v korist društvu in v prosep izobrazbe slovenskega naroda. Morda je odij, ki prešinja izvestne kroge proti dotičnemu listu, vzrok, da se ni nihče za to pobrinil. Letos ga ponovim v »Lj. Zv.«, želeč in pričakujoč boljšega uspeha.

Dvojno zlo, da je gledališče pristopno samo Ljubljancanom, ter da je otežkočen obisk ubožnejšemu občinstvu, bi se dalo premagati na ta način, da se vvedejo za vso sezono za vsako nedeljo in praznik, ki je slovenskemu odru na razpolago, popoldanske predstave, pri katerih naj bi se redno menjavale drame in opere. Polovica sedežev vsake kategorije naj bi se prihranila za obiskovalce z dežele, ki ob delavnikih, bodisi zaradi zamude časa, bodisi zaradi neprimernih železniških zvez ne morejo prisostvovati slov. predstavam. Skoro po vseh večjih krajih naše domovine imamo čitalnice in bralna društva; kak rodoljub bi prevzel ondi gotovo rad poverjenišvo, ter bi se pri njem oglašali oni, ki žele prisostvovati kaki prestavi. On bi sporočil dram. društvu število in kategorijo sedežev, dobil od njega sporočilo, ali in v koliko se mu more ustreci, bi prodajal potem naročnikom nakaznice, ki bi se pri blagajnici zamenjale z vstopnicami. Ta aparat nikakor ni tako zamotan, kakor bi kdo mislil, le dobre volje je treba in vse se izvrši. Seveda bi se morala predstava določiti vsaj že teden popreje. — Nerazprodane in druge vstopnice bi bile za ljubljansko občinstvo, ki bi gotovo bilo toliko obzirno do deželjanov, da ne bi se hudovalo zaradi njih protekcije. Popoldanske predstave bi bile torej za širše sloje; cena naj se zato zniža za tretjino. —

Igre same bi morale biti s isto skrbnostjo uprizarjane, kot večerne. Menjavali bi se vsako nedeljo drama in opera (sedaj ta popoldne, druga zvečer; prihodnjič obratno itd.) Tako bi bila kakemu deželjanu, ki sicer ne utegne dohajati v mesto, prilika prisostvovati obojim predstavam.

Na Dunaju so vvedene pri vseh gledališčih popoldanske predstave z znižanimi cenami in uspevajo izborno. Dvorno gledališče je vvedlo pred par leti popoldanske klasične predstave, na katere se naroča občinstvo na po-

doben način, kakor sem ga nasvetoval. Za te predstave se oglašava vedno na tisoče obiskovalcev, pač najboljši dokaz, da ljudstvo želi in teži po izobrazbi, samo da se mu ponudi dobra prilika v to. A zakaj ne bi pri nas poskusili s popularizacijo gledališča, ki je najvažnejši izobraževalni zavod?

Fr. G—l.

Prešeren v šolah. V Ljublj. Zvonu I. 16. beremo: »Jedno leto je, če se natančneje pozvedelo ne bo, ostal deček (sc. Preš.) v ribniškeji šoli ter vstopil odtod v 2. normalni razred v Ljubljano«. — To utegne biti malo drugače. Že Stritar na 6. str. v Prešernovem životopisu pripoveduje, da imajo v Ribnici še zdaj knjigo, v kateri je Prešeren zapisan med tistimi učenci, ki so bili zaradi pridnosti obdarovani. V teh ribniških »zlatih bukvah« nahajamo Prešerna dve leti zabeleženega. Leta 1811. je bil v prvem razredu drugi obdarovanec, a leta 1812. v drugem razredu prvi obdarovanec (In der 2. Klasse haben Schulpreise erhalten: Preschern Franz aus Felben in der Pfarr Rodain). — V ljubljansko gimnazijo je vstopil jeseni l. 1813. Če je bil torej Prešeren l. 1810./11. in l. 1811./12. v ribniških šolah, a l. 1813./14. šele v ljubljanski gimnaziji, bi se dalo sklepati, da je v l. 1812./13. hodil morda v Ljubljani v 3. razred normalnih šol, nikakor pa ni verjetno, da bi bil, tako izvrstno dovršivši drugi razred v Ribnici, v Ljubljani zopet vstopil v drugi razred normalnih šol. Da bi bila tedanja ribniška šola toliko za ljubljanskimi zastajala, da bi moral najodličnejši učenec družega razreda ribniškega v Ljubljani isti razred ponavljati, to je naravnost nemogoče. Starost Prešernova pa tudi ni bila več taka, da bi nagibala k prostovoljnemu ponavljanju, češ, učenec bo še premlad za vstop v gimnazijo. Toliko glede obiskovanja normalk. —

V prvem gramatikalnem razredu nahajamo trinajstletnega Prešerna v letu 1814. Šolnino je plačal v obeh semestrih, a naslednjih pet let je bil vedno šolnine oproščen. V prvem semestru prve šole ne nahajamo v zadnji rubriki v katalogu nobene opombe, torej je bil Prešeren dovršil to poluletje z navadnim neopremljenim prvim redom; v drugem semestru stoji v zadnji rubriki opomba »Ist zweiter Praemifer«. V drugem gramatikalnem razredu l. 1815. čitamo v katalogu za prvi tečaj opomnjo: »Verdient die dritte Stelle unter den Eminenten«, a v drugem tečaju »Ist der erste Accedens ad Praemiferos«. — V tretjem gramatikalnem razredu l. 1816., v četrtem gramatikalnem razredu l. 1817. in v prvem humanitetnem razredu l. 1818. je bil vselej v prvem tečaju drugi med odličniki (verdient die zweite Stelle unter den Eminenten), a v drugem tečaju drugi obdarovanec (verdiente das zweite Praemium). V drugem humanitetnem razredu l. 1819. je bil v prvem tečaju tretji med odličniki, a v drugem semestru tretji obdarovanec.

Te po katalogih posnete beležke naj služijo v izpopolnitev tega, kar je bilo opomnjeno že v Ljublj. Zvonu I. pag. 273. in 274. — Kako se je nosil Prešeren v 7. in 8. šoli, t. j. v logiki in fiziki, mi ni znano.

L. P.

Popravek. V spisu »V krvi«, na straneh 461. in 465 naj se čita povsod mesto »Hilda« — »Helena«!

